8 dugaar zilee garza baina.

1931 onii Maartiin 26 ədər

№ 23 (471)

San ʙyriin 8 udaa garna.

Gazar ʙyriin proliitaarnuud, negedegtii!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

Byke kolʙooto ulasiin komuniis (b) namiin B.M. moz. koroo ba B. M. ulasiin təʙiin gyicedkeke koroo kojoriin əmenəəs nitelegdene.

Dugaar neeseediin yne 5 mөngө

Zakika yne: sara ʙyriin 30 mөngө, gadaada ulasta ʙol 60 mөngө.

Aadris: Верхнеудинск, Ленинская, 26.

Syydiin şiidkeberiigi zөөlədkəkiin tukai menşiviig interveentenyydiin zuurçalgiigi SSSRiin GTKoroo koişoluulba.

Moskvaa, 24 (T). RSDRP menseviigyydiin „Kolʙoonii toʙçoonii" syydiin dyyresen darui, ʙygede zemetenerees SSSR ulasiin zөʙlөlyydiin 6 dugaar kuralda tedegeeriin amasaka kemzeegi zөөlədkəkə tukai zuurçalga ʙarisan ʙaina. Kuraliin prizidiyym ʙol SSSRiin GT Koroonii yzemzede əgəsən ʙaina.

Groomon, Şeer, likov ʙa ʙusadiin zuurçalganuudiigi yzeze, SSSRiin G. T. Koroonii prizidiyym ʙol,—koişoluulko geze togtooʙo.

Kədəlmərçən kədəə biçəgçəd bolbol namiin şugamiigi niitiin dunda jabuulka namiin tuluur mən

Kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin 4 dygeer kural maartiin 24 dyyreʙe

B-M ulasiin kədəlmərçən kədəə biçəgçədiin 4 dygeer kural.

Maartiin 21-nii ydeşiin 6 cagta yiledʙerçenii eʙeliin jike ʙaişanda Buriaad-Mongol ulasiin kədəlmərçən—kədəə ʙiçəgçədiin 4 dygeer kural neegdezei.

„Buriaad-Mongoliin praavda" geze soniniigi ərkilegçe nəkər Rafaaliski tuz kuraliigi neekedee kelesen zyiliini toʙolʙol:

—Manii ʙykii ilalta gyicedkel, manii ʙykii doʙtolgo kurdaʙçalal ʙolʙol—kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin cin zorigoto oroldolgiin keseg mən. Socaliisam ʙaiguulkiin aguu jike kədəlməridə kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçəd ʙolʙol nam ʙa, tyynii zinkeni gol şugamiigi ʙata ʙariza i t e g e n jaʙasan ʙaina. Kədəlmərçən angi ʙa tyynii namiin keregiin tula kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçəd urida temecesen, odoo temeçeze, kozomoo temeceke josotoi ʙaina.

Kədəə ʙiçəgçiin nere ʙolʙol kəndətə nere mən. Manii keʙlel—temecegçe angiiin keʙlel ʙolko tula ʙyrzyi neriin keʙleltei kerkiʙe çigi adalidkaza ʙolko ygii.

Bidener socaliisamiin yjede orozoi. Niigem zuramiin ərgən doʙtolgiigi ʙyri kycelyylze, təsəʙtə taʙan ziliin şiidkekii çanarta gurʙadugaar zilde SSSR ulasiin ediin zasagiin ʙeki suuri taʙinaa.

Ede jike gyiledkelyydiigi eʙ kamta nam ʙa tyynii udaridagça ʙolko. Staalin tyryytei—namiin təʙ koroonii şuud udaridalgaar oloson ʙaina.

Odoo yjede gadaada talaas angiiin temecel ulam kurcadaza ʙaisanii uçaraar aguu çanarta zorilgonuudiigi gyicedkeke keregte, seremziigee ʙyri jikedkeze oroko josotoi. Gurʙa dugaar ziliin gyn zorilgonuud,—manii azalçadiin tyryy zergede jaʙaza ʙaigaa kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədees əəriingəə kədəlməriigi şuud zasakiigi eremel zene. Ene şuud zasaka tələʙ sedeʙiigi 4 dyygeer kural toʙlon olono.

Buriaad-Mongol ulasiin kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin kuraliigi neegdesen deere toolokiin sojorkol erejee (gyn jike aliga taşalgan, „internaconaal" duulalgan ʙolzoi).

Kuraliin prizidiymiin songolta.

Kuraliin prizidiymde 17 kyn songogdoʙa: Jarʙaanii, Şişkoov, Dorziin, Mənkiin, Rafaaliski, Dondoʙiin, Okylov, Lodoin, Kudorozko, Budiin, Oçoriin, Maioriin, Pokroovski, Vozeeniin, Baldiin, Barziin, Kyrinenko.

Gən jike aliga taşalgan dor kəndətə prizidiymde: namiin təʙ koroonii ulas təriin toʙçoo, Kinan ʙaicaaka komisiin tyryyn nək. Andreejiv, təʙiin „Praavdiigi" erkilegçed Saveelijiv ʙa Popoov, Germaani ulasiin eʙ kamta namiin udaridagça Teeliman, namiin kizaariin koroonii daraga Lionov, RSFSR ulasiin aradiin komisaarnariin zəʙləliin tyryyn Syliimov, ankanii kədəlmərçən ʙiçəgçe Magsiim Goorikii gegçəd songəgdoʙa.

Tyynii syylde itegemziigi olgoko komiis (mandaatnii komiis) ʙa togtool ʙiçeke komiis nuud songogdoʙa.

Kural deere kelceke asuudaluudiigi ʙatalsaniini dooro ilerkeilʙel:

1) Gadaada dotoodiin ʙaidal tukai iledkel.

2) Keʙlel ʙolʙol namiin zinkini şugamiin tula temeceke ʙolon kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin ug zorilgo tukai.

3) Yiledʙeri Sangiin təsəʙ ʙa kamtiin azalʙaiguulgiin koinoos kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin temeceke tukai.

4) Kizaariin kuralda oçoko tələələgçədiigi songoka,

Kuraliin ekin asuudal ʙolko gadaada dotoodiin ʙaidal tukai namiin Buriaad-Mongoliin moziin koroonii kojordugaar daraga nəkər Şişkoov iledkel kiize ekilʙe.

Nək şişkooviin iledkel.

Nək. Şişkoov ʙolʙol delgerengii todo iledkel kiize, dotoodo gadaadiin ʙaidal, kapitaaltanii ediin zasagiin kriizes ʙolon, tus kriizisiin ulas təriin çanartai ʙolzo ʙykiin tukai, impiraliistanii koorondo yle zokildoko jaʙadal zyriçel garça ʙaisanii uçar ʙa ilangajaa socaliisamiigi ʙaiguulza ʙykii Zəʙlə Itə ulasta ceregiin kyceer doʙtolon orokiin ʙeledkel kiize ʙaisanii tukai ton todorkoigoor iledkeke zuuraa, manii SSKR ulasiin dotoodiin jikeken ʙaiguulalta ʙa taʙan ziliin təzəʙiigi dərʙən zilde gyicedkekiin zorilgo ʙolon odoo şiidkekii çanarta gurʙa dugaar ziiin çukala zorilgonuudiigi delgerengiigeer tailʙarilza keleʙe.

Ene iledkeliin syylde ydeşiin kural zaʙsarlazai.

Maartiin 23-nii ədər. Sonin ʙiçəg ʙolʙol namiin gol şugamiin tula temeceke ʙolon kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin ug zorilgo tukai oros kelen deerə nək. Rafaalski ʙa ʙuriaad kelen deere nək. Dondoʙiin gegçəd iledkel kiiʙe.

Tus iledkelyyd dotor, odoo socaliisam ʙaidaliigi ʙejelyylen ʙalguulza ʙykii çukala yjede manii olon sonin ʙiçəgyyd ʙolʙol komuniis namiin şugamiin tula kerkin temeceke josotoi, koto kədəənii olon ʙiçədçədiin jamar jamar zorilgonuudiigi çukalaçalka tukai zyilyyd delgerengii ʙagtasan ʙaina. Ilangajaa ene təsəʙtə taʙanziliin şiidkekii çanarta gurʙadugaar zilde çukalaçalka zorilgonuudiigi onco ʙolgon temdegleze, olon ʙiçəgçəd ʙolʙol erdem teeknigi şudalka jaʙadal tən zailaşa ygii geke zuuraa namiin toʙ koroonii darga nək. Poostoşoviin kelesen „Koroton etegeediigi esergyyceke angiiin əşəə kedii çigi kurca, kedii cigi kaluun ʙaiʙal, kerʙee sonindo ʙiçədçədiin guursan teeknigiin erdemeer kurcadkagdaa ygii ʙol tere daisaniigi ileryylke kyce ygii ʙaina" geseniigi çukalaçalan sanuulʙa.

Ene iledkelyydiin daraa koto kədəənəəs kamtarsan olon tələələgçəd tuiliin ideʙkitei şyymzelʙe. Bamta 46 kyn iledkel tukai yge kelsen ʙaina. Kədəənaəs jiresen jikenki tələələgçəd ʙol namiin emkinyyd ʙa soninii koroonii zygees doodo şatiin kaniin soninuud ʙa kədəə ʙiçəgçe diigi udaridaka jaʙadal outamag geze temdegleʙe.

Təʙiin udaridaka kədəlmərçədəəs: namiin moziin komiteediin sekritaar nək. Jirʙaanov, Daniilov, Monkiin, Daşadondoʙiin, Kyzijaan, Okyylov, Pokosoojov gegçəd yge kelesen ʙaina.

Maartiin 24-nii ədər. Əgləənii kural deere gurʙadugaar, yiledʙeri sangiin təsəʙ ʙa kamtiin azal ʙaiguulgiin tukai kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin temeceke zorilgo tukai zyiliigi kəjər keltes ʙolon tasarza kelceʙe.

Ydeşiin kgral deere şiidkeʙeri togtooluudiigi ʙatalza, Zyyn siʙiir kizaariin kədəlmərçən kədəə ʙiçəgçədiin knralda oçoko tələələgçədiigi songozoi.

Mal azaliigi çukalaçalaka sara kurdabçalal ygiigeer əngərbə

Kurdabçalaliin tələə temecejaa!

Mal azaliigi çukalaçalaka sara ʙolʙol, ʙolşoviigiin kojor dugaar kaʙariin kampaanida ʙeledkeke jaʙadaliin gol salʙari ʙolno. Eneni uul sariin kədəlməriin jaʙuulgada todorkoi ʙaina.

„Jaʙuulagdaza ʙykii kədəlməri ʙa ene kədəlməriin kurdaʙçalal ʙolʙol ʙolşoviigiin tarilgiin jaʙuulgiigi kangana ygii" geze Buriaad-Mongol ulasiin təʙ gyicedkeke komiteediin kaʙariin kədəlməridə jamar zerge ʙeledkeze ʙaisan tukai gazar tariaalaniigi erkileke aradiin komisaariin iledkel tukai gargasan togtoomzodo temdeglegdesen ʙaina.

Uul jaʙuulga ton çigi sula ʙaina. Ene kədəlməriin kurdaʙçalal tuiliin ʙuzagai azai. Kiize ʙyteeze ʙaisan kədəlməri tukai 5 konog ʙyri medeeceze ʙaika josotoi—gesen narkomzeemiin togtoomzo nege çigi aimag gyicedkee ygii, oişool ygii orkison ʙaina.

Bidanda jamar çigi medee ygii geze narkomzeemiin kelesen uçar ʙaina.

Iime ʙolko tula, ʙaicaaʙal narkomzeem ʙolʙol, —„ʙidanda jamar çigi medee ygii"—geedle suuza ʙaina. Ene jaʙuulgiigi əngərgəkiin tula ilegegdesen naidalgata juu kiize ʙaina ʙe?

Karin, narkomzeemiin kədəlmərcəd medee kylieegeedle suuza ʙaina. Iigeze ʙaika yjedeni zarim aimaguudta mal kontragtavaalka jaʙadal tuiliin sula jaʙaza ʙaina. Mən tyynçelen tarilgiin jaʙadalda osoldol tasaldal tokiool dozo ʙaizai.

Angiiin daisan niudargaçuudiin koroto ʙuzar jaʙuulgaar mal aduu kiudaka metiin jaʙadaltai temeceke uçar sula ʙaina. Aimag, somonii zəʙləliin duugai ʙaidaliigi, sonindo ʙiçəgçəd ʙolʙol kair nair ygii iliryylze ʙaina. (Borgoin somondo 10 konog dotor 400 tologoi tomo yker ʙa 2000 t. koni niudargaçuudaar koroogdoson ʙaina).

Ene jaʙuulgada kələsənçən, ygyy ʙa dunda çadaltan—şudarguuçuudiigi daiçalan kanduulka jaʙadal ygii tula tolgorduu jaʙadal ʙolno.

Jime jaʙadaliigi şuud usadkaza, koişodoo ulamaar jaʙuulkiin tula, kədəlmərçən tariaaçanii kinan ʙaicaaka jaʙadaliigi erkileke oron ʙolʙol kurca nydendee onisolozo, ankaral ʙolgogdoko uçartai. Gemteniigi kaʙaatai zemede kaʙaaduulka josotoi.

Təsəbəər jabuulza baina.

Mukar—Şiʙer. Bodongoodiin somonii, Amagalantiin tasagiin „Oktooʙor" gedeg kamzaanii geşyyd ʙyke azal kədəlmərəə təsəʙiin josoor jaʙuulza ʙaidag. Odoo modonii ʙeledkelgeesenəə təsəʙiig darai gyicedkekeer ʙaina. Basa „Taʙan ziliigi dərʙən zilde" gesen urislamziin caasiigi 100 təkerigeər zakiza aʙaʙa.

R. C. Sakijagiin.

Baricaa kolbooni batazaza baina.

Kiologo. Kuacain aimagiin Ugdaanii somonii Leeninii neremzete komuuna ʙa çite kotiin ʙaga jasatanii klyyʙiin kədəlmərçəd kojor, koorondiin ʙaricaa kolʙoogiigi ulam ʙatazuulza ʙaina.

Ene komuuniin negen zil ʙolsonii ʙajariin ədərtə, jasatanii klyyʙiin kədəlmərçəd jireze azal yiledʙeri ʙa ʙyke kədəlməriin tukai jarildan zəʙləkiin gadana, 170 təkərig məngə, ulas təriin ʙolon gegeerel ʙolʙosoroliin udkatai olon deʙteryydiigi ʙelegleʙe.

Cedebiin Vaandan.

Tariaa ceberleze baina.

Alair. Aliaagiin somonii „Ulaan pytiiloovis" geze zaʙuudiin neremzete kamzaan ʙolʙol, kaʙariin tarilgada erçəmtei ʙeledkekiin uçaraa, əərtəə ʙaişan ʙykii yresenii tariaaniigi ədər səni ilgad ygii triijer maşiinaar ceʙerleze ʙaina.

Gavriil.

Kamzaanuud togtobo.

Selenge. Orongiin somonii arad zon ʙolʙol, kamtiin azalʙaiguulgiin jaʙadaliigi erçəmtei jaʙuulza ʙaina.

Ene somonii Deede-orongiin tasagta „Olzon-tujaa" geze kədəə aziliin kamzaan togtozo kamta 70 tukai ygiitei-dunda ailuudaar kamtaraad, mənəə ulam elseze ʙaina.

Basa, Baruun-Orongiin tasagta „sujal" geze kədəə azaliin kamzaa 35 ailuudaar Kamtaran togtoʙo.

Gadana, ene çilen ʙise ʙyleg-yydte Kamzaan ʙa toozonuud togtozo ʙaina.

Nima Cebegiin.

Byke kolbooto SSSR ulasiin zɵb-lɵlyydiin 6 dugaar kural dyyrbe.

kuraliin sonin

Byke kolвooto ulasiin zɵвlɵlyydiin 6 dugaar jike kural dyyrвe.

Maartiin 16-nii ɵrleɵnii kural deere kamtiin azalвaiguulgiin tukai kelegdesen iledkeliin jarildaan dyyrze, nɵkɵr Laarinii gegçe,—kɵdɵɵ azaliigi cakilgaan kyceer (eligtriiçestвiin) jaвuulagdaka kereg вolвol enyyken sajiin kereg вişe, jiree ɵdiin kereg geze olonki sanasan вaina. Tiin zuura, ene cagaa aimaguudiin deвisker deere cakilgaan kycenii 37 staanca вaiguulagdaza, zunii taвan sarada 1600 kilovaaid uu ali 1000000 morinii kycete cakilgaan zain kycen kereglegdel ygii ylezei. Tyyniigi kɵdɵɵ azalda kereg-leke josotoi. Cakilgaan zain kycen вolвol, kɵdɵɵ azaliin yiledвeriigi kimdaruulza, traagtaruudta kereglegdeke milioon tootoi toonno gazariin toso (neefti) nariвçaluulna. Cakilgaan zain kycete plyygeer gazar kagalakada, traagtaraar kagalasanaas neleed kimda вaina. Cakilgaan zain kycete tariaan,mal вa ogorood azaliin zeвsegyygiig, tɵkɵɵrɵkiin keregte tuiliin ankaral taвika josotoi,—geze keleвe.

Ynii syyleer ulasiin deede syydiin geşyyn nɵkɵr Antoonov-Saraatobski gegçe,—menşiviigyydiin oroşozo вaigaa вykii yjiin cennelge kiize, odookon cagaa syidkelgiin zamda вyrinee orozo, kɵdɵlmɵrçɵn angiiin yile keregiigi kapitaaltadta kudaldaвa,—geke meteer вidanii ulas tiişe вeledkegdeze вaisan interveence вolon tere keregte 2 dugaar internaconaaliin kaвaa daza вaigaa kuвiigi dyyren ileryylвe.

Kamtiin azal вaiguulga tukai kelesen вykii iledkelçediin zɵgɵɵs nɵkɵr Fyyrkiin gegçe tɵgɵskɵliin yge keledee; kamtiin azaliin yiledвeriigi вekizyylkiin gol asuudaluudiigi ileryylen keleke zuura,—nen tyryyn kamtiin azaliin dotor toolon вyridkeke jaвadaliigi вaiguulka. Byridkeliin majag janziigi kamtiin azalçadiin oilgokoor kilвar вolgoko. Kolkoozuudiin tɵв вolвol вyridkeliin majagiigi tuiliin kilвaraar zokiooson, tyyniigi darui jaвuulka keregtei. Manii kamtiin azaluud yiledвeriigi tanin medeke kereg tiişe kandaa ɵdii ene jaвadaliigi ankaraka tuiliin çukala вolzoi.

* * *

Tyynii syylde nɵkɵr Jinykiidze gegçe SSSR ulasiin yndesen kuuliin asuudaluud tukai iledkel kiiвe.

Byridkeke komiisiin iledkeliin josoor tus kural deere 1570 tɵlɵɵlɵgçɵd şiidkeke duutai вa 833 tɵlɵɵlɵgçɵd zɵвlɵkɵ duutai, tedenees kɵdɵlmɵrçɵd 54,7 kuвi, tariaaçad—25,9 kuвi, alвan kaagçad—19,4 kuвi. Kɵdɵlmɵrçɵn tɵlɵɵlɵgçɵdiin dunda gaвşagaiçuud—85,2 kuвi. Tariaaçan tɵilɵlɵgçɵdiin dunda kamtiin azalçad—93,2 kuвi. Kuraliin tusagaar temdeg вolвol tɵlɵɵgçɵd dotor ekeneriin too jike oloşorвo, ene kural deere 323 ekener tɵlɵɵlɵgçɵd uu, ali вyke tɵlɵɵlɵgçɵdiin 20 kuвi, taвadugaar kural edeere ekener 15,4 kuвi вaisan. Bykii tɵlɵɵlɵgçɵdiin—72,8 kuвi eв kamta namiin geşyyd, 2,4 kuвi komsomooliin geşyyd вa nam ygiiçyyd—23,8 kuвi. Tus kural deere 66 yndeseten kamtarвa.

SSSR ulasiin tɵbiin gyicedkeke koroonii songolta.

Kolвooto ulasiin zɵвlɵliin 469 geşyydiin spiiskiigi nɵkɵr Jinykiidze sonoskoвo. Ene spiiske вolвol tɵlɵɵlɵgçɵdiin tuskai kuraluud вa namiin geşyydiin fraakca deere neleed zɵвlɵn kelsesen tula ene spiiskiigi kuralni negen duugaar вatalaвa. Mɵn yndesetenii zɵвloliin 137 geşyydiigi kuralnii negen duugaar вatalaвa.

Zasedaaniin tarakiin urida kuraliin priziidiymiin şireenii d e r g e d e nɵkɵd Staalin, Moolotov, Orzonikiidze, Voroşiilov uudiin jirekede kuraliin zɵgɵɵs вajariin temdegeer ugtaza udaan cagaa aliga taşalgan вoloвo.

Nɵkɵr Staaliniigi SSŞR ulasiin tɵв gyicedkeke koroonii geşyyn вolgon sungakada вykii kural вa priziidiymiin geşyyd kɵl deere zogsozo kedii minuutiin tukai tasaldaşa ygii jike aliga taşalgaar вajariigi kyrgeze вaika zuura ger dotoroo „Staalin вata вoltogoi. Bara, вara“ geke metiin aвiaan garaza aliga taşalgiigi ulamaar kycezyylne.

Mɵn nɵkɵd Kaliinin, Moolotov, Voroşiilov, Orzonikiidze, Kaganooviç, Kyiвeşeв, Kiirov, Rydzytaag, Jaroslaavski, Jaakovliv, Şвeerniɢ, Petroovski вa Poostişov gegçediigi SSSR ulasiin tɵв gyicedkeke koroonii geşyyn вolgon songokoda kuraliin dunda aliga taşalgaar ugtazai.

Kelseke zyilyyd dyyrze nɵkɵr Kaliinin вogonikon, ygeer вyridkel keleвe.

Kɵdɵɵ azaliin asuudal вolвol gagcakan teeknike вa zokioon вaiguulkiin kemzeenyydiigi ermelzene вişe, tende,—kɵdɵɵgiin вɵlɵg toskonuudiin dotor niitiin jike kuвiskal, niitiin jike kuвilalta вolzo вaina. Tende,—teeknigiigşinedkegdeke вolon olon tymen вutairkai ɵmçiin azaltanii вaidaliigi emkidken вaiguulkiin jaвadaltai kamta tedenii azaliin çanar udka tɵrвil ygii jike kuвulan urвasan. Yntei kamta tariaaçadiin tologoi dotor mɵn jike kuвiskal вolzo вaigaa josotoi. Negen kojor ziliin urida ɵmçiin azalta tariaaçan вolвol kaвariin yjede ɵɵriingɵɵ medelde вaisan 2-3 geogtar gazarta k a i ş a n geze tarikiigi tologoidoo вodozo suusan вelei. Mɵnɵɵ вolkozdo kamtiin azal вaiguulagdaza uridiin kojor-gurвan geegtariin orondo koriguça uu, ali kojor-gurвan zuu uu, ali kojor gurвa mingan geegtag gazar deere tologoidoo tɵsɵвlɵkɵni rвerketei вolzoi.

Nɵkɵr Kaliini nii yge

Nɵkɵd aa! Byke kolвooto ulasiin zɵвlɵlyydiin Gudugaar jike kuraliin kɵdɵlmɵri duurzai. Ene kuraliin tusagaar ondoo jyymen juun вe geвel zasagiin gazariin jaвuulza вaigaa вyke вodolgo tukai negen duutai, negen sanaltai вaisan вida. Ene negen sanal nege duu вolвol manii zasagiin gazariin kykii jaвuulga gagca azalçan olonii aşag tusiigi kamagaalakiin tula jaвuulsaniigi gereçelne. Manii aza akui,—ulas tɵriin вa sojol вolвosoroliin вaidaliigi вyrin ileryylsen zasagiin gazariin iledkel sonosko zuuraa kinaad yzeвel manii tɵlɵɵlɵgçɵdiin ankaral gagca kɵdɵɵ azaliigi niigem zuramiin zamaar şinedken вaiguulka kereg tiişe kandaşan вaina, ene çigi jike zɵв вaina. Yiledвeriiin oronuudiigi aвaad yzeвel: Ene zam deree kedii osoldol tasalgal garвa çigi, tede osoldoluud вolвol, deвzelgiin osoldoluud mɵn. Kedii osoldoltoi tasaldaltai вaiвa çigi manii yiledвeriiin oronuudiin вyteese dain ceregiin uridaki (tyryynii) вyteecees kojor dakin ilyy. Manii tɵmɵr, usan zamuud dain ceregiin uridaki zamaas kojor dakin ilyy açaa şirene. Yiledвeriiin oronuud вa usan, tɵmɵr zamda tokiooldood вaigaa osoldoluud вolвol manii yiledвeride şinedken вaiguulka jaвadal şine majag, janza вolon. Şine teeknik keregtei вolosonii yre mɵn. Enyyken yjede manii yiledвeriiin oronuud вolвol manii zamda uçarsan вykii saad toiвiigi diileze çadaka kycetei вolzoi.

Ene çigi gyiced вişe. Tariaaçad вolвol, uridiinkida adali gancaaraa tologoidoo вodoko вişe, ɵɵriingɵɵ вodoson zyiliigi niite olon kamtiin azaliin geşyydtei zɵвlɵn şalgaka uçartai вaina. Ene gɵn jike jaвadal вolвol tuiliin çanga emkidkelgiin zangidal, ulas tɵriin arga çadaвari вa azal tiişe kandakiin dyreşel keregtiigi eremelzene.

Taanar,—kɵdɵɵ azal, kɵdɵɵ toskon вylegyydte вolzo вaigaa yyn jaвadaliin tyвeg urşagiigi вyridkeze (вi mɵnɵɵ nege asuudaliin вişiikan zɵsɵm, вişiikan dusal aвaza kelenem),—medeвel enyyken вişiikan dusal dotor kɵdɵɵ nutagta вolzo вaigaa niitiin jike kuвiskaliin ug şanariigi medenete. Kɵdɵɵ nutaguudta ɵrgɵdɵzɵ вaigaa kɵdɵlmɵri вolвol nam, niite olonii emki, kɵdɵlmɵrçɵn angi вolon tariaaçad вykenees kyce zorigiigoo tuiliin jikeer emkidkekiigi eremelzene.

Odoo ene kural deere вidanii zɵgɵɵs garsan negen sanal, negen вodol manii zɵвlɵltɵ zasagiin kɵdɵɵgiin niite azalçadiigi kaişani daguulza, jamar zorilgo, вodolgo taвiza вaisaniini manii tariaaçadta вyrin ilersenees udkalagdana. Ede olon tariaçadiin manii zorilgo kyceliigi вyrin medesen tanisan uçar вolвol edeniigi kamtiin zamda oruulkiin arga zyi olgoko вa çanagşadaa niigem zuramiin doвtolon orokiin zamda uçarza, tokiooldozo вykii tyвegyydiin kedii jike çigi вol azalçadiin çin zorigoor kaman ceвerlekiin arga zyigi mɵn olgono.

Kɵdɵlmɵrçɵn, tariaaçadiin вa ulaan ceregyydiin depytaaduudiin zɵвlɵliin 6 dugaar jike kuraliigi dyyrsen geze tunkaglanam (ɵni udaan aligi taşalgan вolzo, tɵlɵɵlɵgçɵd вygede kyl deere zogsozo „internaconal“ geze duu duulaвa).

Modoвeledkeliin tɵsɵвiigi erkeвişe gyicedkegtii.

Baruunii вɵɵrɵnkii çyyd bajaçuudiigi kairalana.

Kori. Jirвaanii somondo modonii вeledkel ton cigi muu вa вɵɵrɵnkii josoor jaвuulagdaza, Maartiin 5 nii ɵdɵriin medeegeer uul tɵsɵвiin araikan 52 kuвi dyyrgesen вaina. Gekiin gadana tus nutagiin ygiitei dunda çadalta arduud ɵɵsɵnɵɵ sain duraar ujalga вolgon aвsan tɵsɵвɵɵ 75 kuвi gyicedkesen вolвo çigi niudargan вajaçuud вolвol ɵɵsɵnɵɵ katuu açaltaa 10 kuвi dyyrgesen вaina.

Enyyn deerees вaicaaвal mɵn somonii namiin yyr вa somonii zɵвlɵl вaruunii вɵɵrɵnkii yzeltei tula niudargan вajaçuudiigi kairalaza koromoi doroo daldalaad suuna. Edeeniigi şalgaza yzeke keregtei. *Mɵngɵn guursa.*

Modonii beledkelde jabaza baina!

Agiin aimagiin, Zydkeliin somonii „Bulag“ geze kɵdɵɵ azaliin komuuna вolвol ɵɵsɵnɵɵ sain duraar ujalga вolgon aвsan modonii вeledkeliin tɵsɵвiigi darui gyicedkekeer kɵdɵlmɵrilɵzɵ вaina.

C. D.

Ankaralaa adalikan tabi!

Selengiin aimagiin ed kereglegçediin korşoo вolвol, ɵɵriingɵɵ aimag dotor вykii salвarinuudiigi ton adali karadag ygii вaina.

Kɵdɵɵnii aradiin dunda вiçeg medeke ygii jaвadaliigi usadkaka gazarta: deвtɵr karandaa, karasiin geke zergiin çukala keregselyydiigi dutaal ygii ɵgçɵ вaika josotoi вaiвa cigi, odoo yjede deere dursagdasan zyilees negeniigi kiisen ygii вaina. Ene jaвadaliigi darui zasagtii!

Nima Çebegiin,

Katuu açaltaa dyyrgedeg ygii baina.

Mukar—şiвeriin aimagiin, Bodongoodiin somonii niudargan Ceвeg Badmiin gegçe modonii вeledkelde katuu açalta aвasan вolвo çigi tyynee koroto sedkeleer dyyrgedeg ygii suuza вaina. Basa mɵnɵɵ tere somondo kamtiin azal вaiguulga erkileze вaikada arteel komuunada вuu orogtii geze koroto idkalga jaвuulza вaina.

Iime koroto zyrçelge kiize вaisan niudargan Badmiin gegçede kemzee aвagtii. *Bodongoodiin burgaasa,*

MO-DE-GYI Moskvaa garaba.

Karвinaas aвtasan medeegeer kitad ulasiin tɵlɵɵlɵgçɵ Mo-de-gyi gegçiin karвinaas Moskvaa koto mordokodo okelesen zyilni geвel: Bida вolвol dorono zygiin tɵmɵr zamiin вaidal tukai kelcekiin kamta mɵn zɵв lɵltɵ ulas вa kitad ulas kojor koorondiin kudaldaa naimaanii kereg tukai mɵn çigi jarildana“ geвe.

SONINIIGi ERKILEGÇE: C-Z. Dondoвiin.

г. Верхнеудинск, тип. Бургосиздата. Заказ №474. Тираж 3600 Бурлит №2.